

FORGÓ MORGÓ

MESE- ÉS FOGLALKOZTATÓ FÜZET

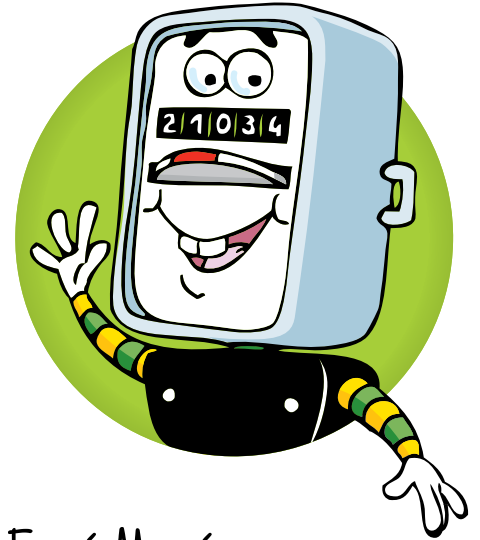
JÖJJÖN VALAKI,

SZÖKIK AZ ENERGIA!

~ 2017 ~

KEDVES GYEREKEK!

Forgó Morgó a nevem, örülök, hogy megismerkedhetek Veletek! Ebben a füzetben hoztam Nektek négy mesét és sok-sok érdekes feladatot. Kezdjünk neki együtt az olvasásnak! Mire a füzet végére érünk, sok mindent fogtok tudni arról, hogyan óvhatjuk a környezetünket és hogyan takarékoskodhatunk otthon, hogy kevesebb legyen a családi villanyszámla. Na, készen álltok? Akkor indulhatunk is együtt a környezetbarátság útján!

Forgó Morgó

Kedves Felnöttek!

Ez a mese- és foglalkoztató füzet a Forgó Morgó program négy kiemelt üzenetére épül. Az egyes üzenetek egy-egy mesében jelennek meg. A mesék önmagukban külön-külön tetszőleges sorrendben is olvashatóak, azonban a foglalkozások tematikusan követik egymást, így érdemes sorban haladni velük. Minden mese végén feladatok találhatóak: először egy beszélgetős kérdéskör, mely a mese tematikájára, fő gondolataira épül. Ezt négy feladat követi, melyeket a gyerekek akár önállóan, akár csapatmunkában is megoldhatnak. A feladatokat is meg lehet közösen beszélni, ezek is mind jó beszélgetős témák lehetnek.

A fejezetek végén a *Jól jegyezd meg!* címszó alatt a legfontosabb gondolatokat foglaljuk össze. Minden fejezet tartalmaz továbbá egy-egy kapcsolódó érdekes adatot, információt a *Tudtad-e?* kis ablakban.

Az egyes fejezetek tematikája az alábbiak szerint épül fel:

1. fejezet: Megismerkedés Forgó Morgóval és az elektromos készülékekkel
2. fejezet: Az elektromos készülékeink kiválasztása, tudatos vásárlás
3. fejezet: Elektromos készülékeink takarékos használata, a karbantartás fontossága
4. fejezet: Az elektronikai hulladékok

A füzet végén az 5. fejezetben Forgó Morgó négy üzenete egy tudáspróbában és egy rövid kis versben nyer összefoglalást, mely *Forgó Morgó 4V-szabályát* írja le. Természetesen néhány játékos feladat kapcsolódik az összefoglaláshoz is.

Bízom benne, hogy Forgó Morgó elnyeri a gyerekek tetszését és szívesen fogadják tanításait.

Kellemes és hasznos időtöltést, jó szórakozást kívánok!

Szeretettel:

Mészáros Fanni

CECED Magyarország Egyesülés

1. A forgó-morgó műszer: a villanyóra

Az egyik hétfői napon, amikor kicsöngettek az utolsó óráról, Kati gyorsan bepakolt az iskolatászkájába, és már indult volna haza. Az ajtóban toporogva várta Petit, aki még javában játszott a fiúkkal, és esze ágában sem volt hazamenni.

– Gyere már! – sürgette Kati. – Forgó Morgó vár minket. – húzta maga után duzzogó testvérét.

Ebéd után a vidám Katit és a kissé még mindig durcás Petit a szobájukban várta Forgó Morgó.

– Ma miről fogunk tanulni? – érdeklődött lelkesen Kati.

– Tanulni, már megint tanulni... – dűnnyögött magában Peti.

Forgó Morgó odafordult hozzá:

– Peti, tudod, hogy én ki vagyok?

– Hát persze! Te vagy Forgó Morgó, egy furcsa robot.

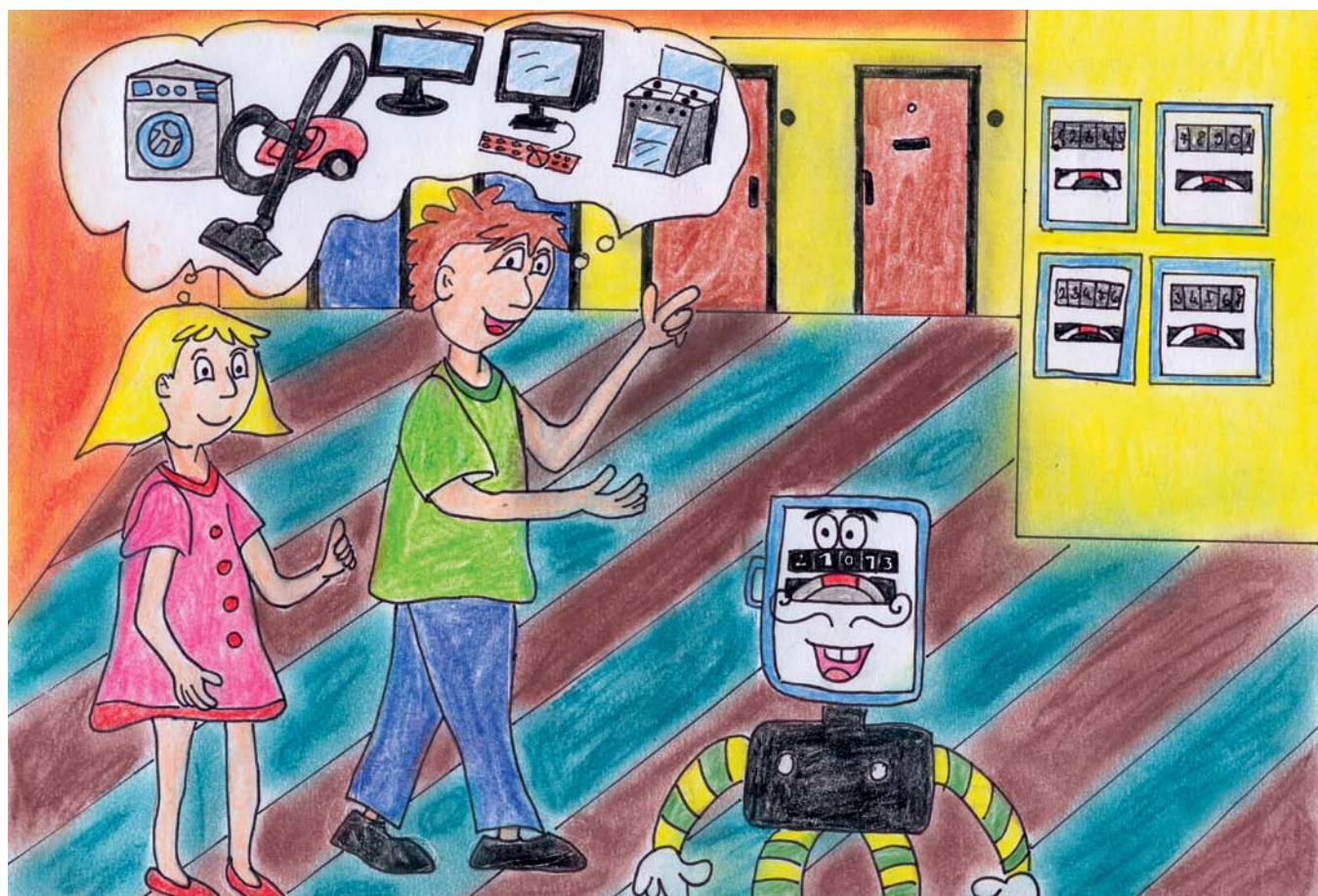
Forgó Morgó elmosolyodott.

– Hát, inkább nevezném magam egy mérőműszernek, mint robotnak. Még hozzá egy speciális mérőműszernek. Hallottatok már a villanyóráról?

– Igen, persze! – vágta rá Kati – Ööö... De mi is az pontosan?

– Jaj, még ezt sem tudod? Hát a lakásban a villanyóra méri, hogy mennyi áramot fogyasztunk – lelkesedett be Peti, akit korábbi durcáskodásából egy pillanat alatt kibillentett az, hogy végre valamit jobban tud a testvérénél.

– Pontosán – helyeselt Forgó Morgó. – Gyertek, nézzük meg, hogy a ti lakásotokban hol van a villanyóra, és hogy néz ki. Van, ahol a házon vagy

lakáson belül található, más helyeken pedig a lakáson kívül, a folyosón található az a szekrény, ahol a villanyórát elhelyezték.

A gyerekek a folyosón a villanyórát nézegették.

– Ha sok áramot fogyasztotok a lakásban, akkor a villanyóra számlálója gyorsabban pörög – törte meg a csendet Forgó Morgó. – Mi minden fogyaszt áramot a lakásban? – kérdezte.

– A tévé, a számítógép, a hifitorony – kezdte sorolni Peti.

– ...és a hűtő, a mosógép, a mosogatógép, a sütő – folytatta a felsorolást Kati.

– Meg a turmixgép is! A kávéfőző, a porszívó, a kenyérsütő...

– ...és a hajszárító, no meg a teleföntöltő!

– Meg a lámpák!

A gyerekek nagyon belejöttek, egymás szavába vágva sorolták fel az összes otthoni, elektromos árammal működő készüléket.

– Jól van, jól van! – próbálta leállítani őket Forgó Morgó. – Szerintem már a legtöbb, elektromos energiával, azaz árammal működő berendezést felsoroltátok – mosolygott. – Ezek többsége hálózati árammal üzemel, vagyis akkor működik, ha a konnektorba be van dugva a készülék csatlakozója. De van olyan is, amelyiket fel kell tölteni, mint például a telefont vagy a fényképezőgépet. Ezekben akkumulátor van, s a hálózatról az

Tóth Eszter Alíz

akkumulátort fel kell tölteni, ezt követően a gép az energiát az akkumulátorból nyeri.

– Ez hasonló az elemhez? – érdeklődött Peti.

– Igen, az elemmel működő készülékek az elemből nyerik az energiát a működésükhöz.

– Én pedig az energiát anya finom húsleveséből nyerem! – húzta ki magát Peti.

Forgó Morgó elnevette magát.

– Nagyon jól látod az összefüggéseket, Peti. Minden változáshoz energiára van szükség. Ahhoz, hogy a kisgyerek növekedjen, ahhoz, hogy az autó elmenjen egyik helyről a másikra, ahhoz, hogy a lakásban meleg legyen. És ahhoz is, hogy az elektromos készülékeink működni tudjanak.

– Többféle energia is létezik? – kérdezte Kati.

– Nagyon jó kérdés! – válaszolta Forgó Morgó. – Így van, többféle energia létezik. Beszélhetünk például mozgási energiáról, hőenergiáról, vagy akár

Kozma Dóra

elektromos energiáról, attól függően, hogy milyen változásról van szó. De most térjünk vissza a villanyórához. Már megértettétek, hogy az elektromos készülékek működéséhez elektromos energia szükséges. A lakásban felhasznált elektromos energia mennyiségét pedig a villanyóra méri.

Kati elgondolkozott...

– Annyi mindenhez kell áram a lakásban... Mennyi energiát fogyasztunk vajon?

– Szaladj, írd fel azt a számot, amelyet most mutat a villanyóra! – javasolta Forgó Morgó. – Írd mellé a mai dátumot is. Egy hónap múlva újra megnézzük az óra állását és akkor megtudjuk, hogy egy hónap alatt mennyi energiát fogyasztott a család.

Kati felírta az adatokat: az óraállást és a dátumot is.

– Készítetek majd egy táblázatot, amibe minden hónapban beírom a villanyóra állását, Peti, te pedig kiszámolod és beírod a táblázatba, hogy mennyibe került a fogyasztás. Jó?

– Ez jó ötlet! – egyezett bele Peti. – És mostantól figyeljünk oda, hogy ne világítson feleslegesen a lámpa, hogy minél lassabban forogjon a mi villanyóránk – tette hozzá.

– Hogyan spórolhatnánk még, Forgó Morgó? – kérdezte Kati.

– Erről majd legközelebb beszélgetünk! – mondta Forgó Morgó.

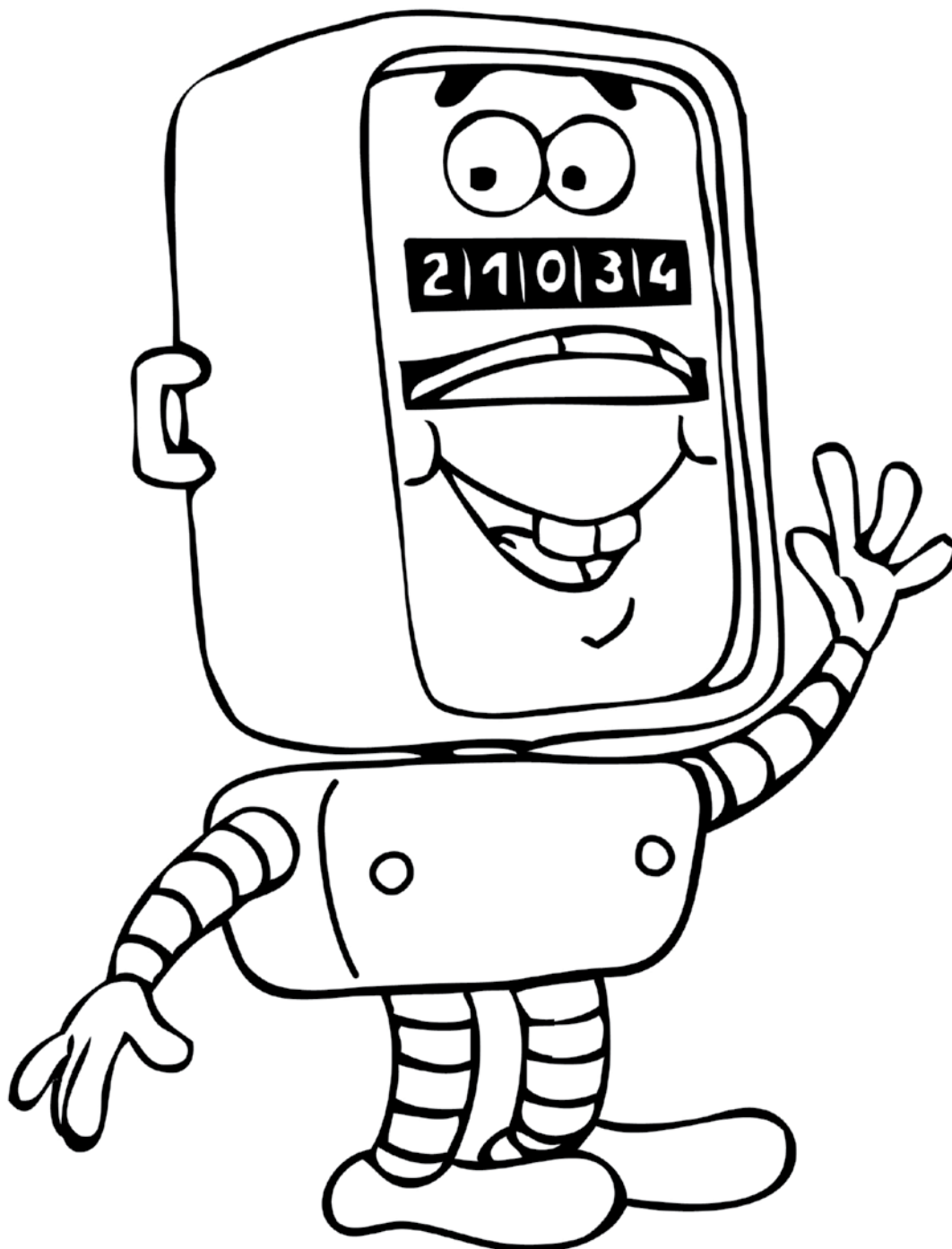

BESZÉLJÉTEK MEG EGYÜTT!

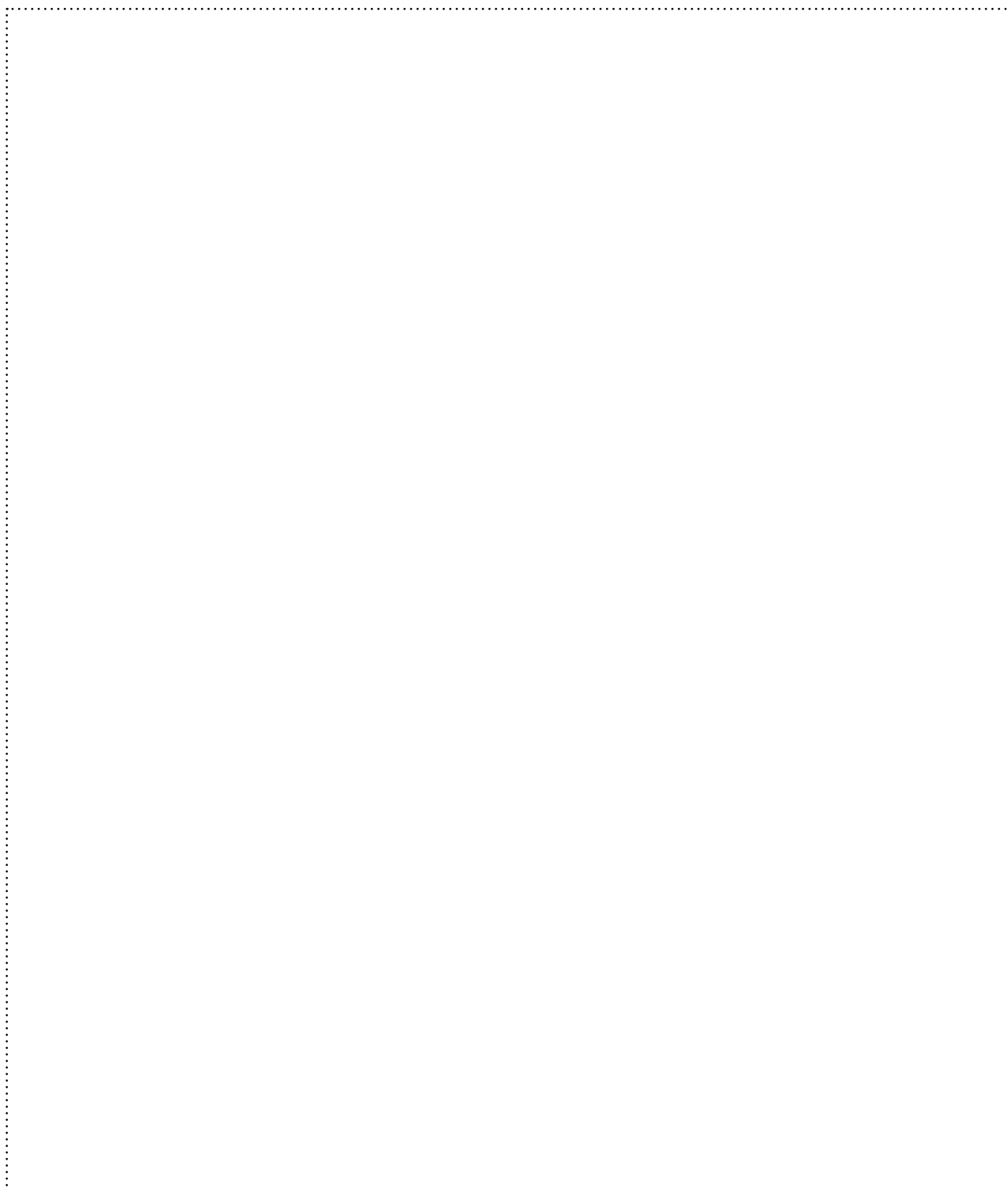
Az első mesében megismerkedhettetek Forgó Morgóval, a barátságos villanyórával. Megtudhattátok, mikor forog a számlálója. Beszéljétek meg, Ti mely elektromos eszközöket használjátok a legtöbbet, miért és mire használjátok ezeket! Mindig fontos, hasznos dologra használjátok őket? Gondoljátok végig, esetleg van-e az otthonotokban olyan elektromos készülék, amelyre igazából nincs is szükségetek, mégis megvette a család!

FELADATOK – AKÁR ÖNÁLLÓAN, AKÁR KÖZÖSEN!

1. Színezd ki Forgó Morgót!

2. Nézd meg szüleiddel (nézzétek meg tanítótokkal) együtt, hogy otthon (az iskolában) milyen villanyóra található! Rajzold le ide a villanyórát! Mennyit mutat a számlálója? Ha van kedved (kedvetek), mostantól minden hónapban feljegyezheted (feljegyezhetitek) a villanyóra állását a füzet végén található táblázatba, és nyomon követheted (követhetitek) a család (az iskola) elektromosenergia-fogyasztását.

3. Az alábbiakban 15 elektromos készüléket soroltunk fel. Állítsd őket sorrendbe úgy, hogy az első legyen az, amelyikről azt gondolod, hogy nagy szükség van rá, a 15. pedig az, amelyik szerinted a legkevésbé fontos.

☐	mosógép	☐	fényképezőgép
☐	mobiltelefon	☐	tévé
☐	porszívó	☐	2. tévé
☐	X-box	☐	mikrohullámú sütő
☐	hűtőszekrény	☐	elektromos virágcserep
☐	mosogatógép	☐	okos óra
☐	számítógép	☐	légkondicionáló berendezés
☐	I-pad		

4. A 3. feladatban felsorolt készülékek közül húzd alá zölddel azokat, amelyekről azt gondolod, hogy nélkülözhetetlenek az otthonokban, kékkel azokat, amelyekről azt gondolod, hogy nem nélkülözhetetlenek, de jó, ha vannak, és pirossal azokat, amelyekre szerinted nincs szükség egyáltalán!

Beszélgétek meg otthon a családtagokkal (az iskolában a többi diákkal, tanítóval), hogy ők mit gondolnak. Ne feledjétek: itt valójában nincs egyértelműen jó vagy rossz válasz, csak vélemények vannak, melyek eltérhetnek. Érdeemes meghallgatni, hogy mások hogyan gondolják. Lehet, hogy egy fényképész vagy egy szakács például más sorrendet állítana fel, mint Te.

JÓL JEGYEZD MEG!

Az elmúlt száz évben – és különösen az elmúlt évtizedekben – a technika gyors fejlődése lehetővé tette az egyre korszerűbb, hatékonyabb masinák, új típusú elektronikai eszközök megjelenését. Ezek általában megkönnyítették, kényelmesebbé tették életünket (pl. hatékony mosógépek, hűtők), vagy gyorsították a kommunikációt (pl. mobiltelefonok, számítógépek, tévék). Nem szabad azonban megfeledkeznünk arról, hogy a készülékek előállítása, valamint hulladékká válásuk esetén feldolgozásuk is energiaigényes, környezetterhelő folyamat. Fontos tehát, hogy okosan használjuk a technika vívmányait, és tudatosan, a környezetre is gondolva válasszuk ki azokat az eszközöket, amelyekre szükségünk van.

TUDDAD-E?

Ma már szinte minden magyar háztartásban van mosógép, és a legtöbb lakásban mikrohullámú sütő is. De pl. 1993-ban ez még korántsem volt így: mosógép a háztartások 44%-ában, mikro pedig mindössze 15%-ában volt. Mobiltelefon akkor még nem is létezett, ma pedig Magyarország tíz millió lakosának összesen 11,4 millió mobil-előfizetése van.*

* Forrás: Központi Statisztikai Hivatal

2. A színpompás címke: az energiacímke

Az egyik keddi napon, amikor kicsöngettek az utolsó óráról, Kati gyorsan bepakolt az iskolatászkájába, és már indult volna haza. Az ajtóban toporogva várta Petit, aki még javában játszott a fiúkkal, és esze ágában sem volt hazamenni.

– Gyere már! – sürgette Kati. – Forgó Morgó vár minket. – húzta maga után duzzogó testvérét.

Forgó Morgó az iskola kapujában várt rájuk. A gyerekek meg is lepődtek.

– Hát te meg hogy kerülsz ide? – kérdezte Kati.

– Gondoltam, elétek jövök, és hazafelé beugrunk egy elektronikai áruházba – felelte Forgó Morgó.

A még durcás Petinek hirtelen felderült az arca.

– Az szuper! Kipróbálom az új Xbox játékot, Jani épp ma mesélt róla a suliban!

– Rendben – mosolygott Forgó Morgó –, mi addig Katal színpompás címkéket keresünk a boltban.

Peti arcán kíváncsiság tükröződött, de nem szólt semmit. Látszott, hogy gondolkodik magában, vajon mi lehet az a színpompás címke. Kati, aki szintén nagyon kíváncsi volt, már alig várta, hogy Forgó Morgóval felderítsék ezt az izgalmasnak hangzó valamit.

A két gyerek egyre gyorsabban szedte a lábát. Forgó Morgó utánuk baktatott és örült, mert már pontosan tudta, hogy felkeltette a gyerekek érdeklődését.

Nem telt bele sok idő, és meg is érkeztek az áruházba. Peti és Kati egymást előzgetve szaladtak be az üzletbe, odabent azonban megtorpantak. Az áruház hatalmas volt, mindenhol műszaki cikkek, tartozékok. Vajon hol lehetnek a színpompás címkék?

Peti hirtelen elhatározásra jutott. Odaszaladt az egyik eladóhoz, és megkérdezte:

– Eladó bácsi, kérem, hol találok a színpompás címkéket? – kérdezte.

Az eladó először tanácstalannak tűnt, nem értette, mit szeretne Peti. Aztán meglátta Forgó Morgót a gyerekek mögött, és rögtön leesett a tantusz. Elmosolyodott.

– A színpompás címkéket ott hátul találjátok, ahol a hűtőgépek, mosógépek is sorakoznak – mutatott az üzlet hátsó sarkába. – Nézzétek figyelmesen a készülékeket! – tanácsolta a gyerekeknek.

Most már versenyfutás volt: Kati és Peti is elsőnek akarta megtalálni a rejtélyes papírosokat. Forgó Morgó nem győzte lassítani őket:

– Vigyázzatok! Nehogy feldöntsétek a kiállított árukat, és a vásárlókat se gázoljátok el!

Peti és Kati egyszerre kiáltottak fel:

– Megvan, itt vannak a színpompás címkék!

Kati a mosógépeken, Peti pedig a hűtőgépeken látta meg először a színes matricákat. Forgó Morgó is odaért.

– Nézd, Forgó Morgó, mennyi van belőlük! Minden gépen van egy! – álmélkodott Peti.

– Hmmm... Te nem az Xboxszal akartál játszani? – kérdezte Petitől Forgó Morgó.

– Majd később! – vágta rá Peti. – Most nagyon kíváncsi vagyok ezekre a színpompás címkékre. Miért van ilyen minden készüléken?

– Menj inkább az Xboxhoz, ahogy tervezted! – duzzogott most Kati, akit bántott, hogy Peti keresztülhúzta a számítását és nem fedezhette

Peresztegi Hanna

fel kettesben Forgó Morgóval a színpompás címkéket.

De Forgó Morgó békét teremtett.

– Szerintem is sokkal érdekesebb a színpompás címke, vagyis az energiacímke, mint a játékok. Mindkettőtöknek jut bőven felfedeznivaló, ne izguljatok. Látjátok, már rögtön kétféle címkét is találtatok: Kati, te a mosógépeken, Peti, te pedig a hűtőkön. Gyertek, sétáljunk egy kicsit itt a gépek között, nézelődjete, én pedig mesélek nektek az energiacímkéről.

A két gyerek megnyugodott és egymásra mosolygott.

– Gyere Peti, nézzük meg a címkéket! – fogta kézen testvérét Kati.

Elindultak a sorok között, és Forgó Morgó mesélni kezdett.

– A háztartási nagygépeken található energia-címke segít abban, hogy össze tudjuk hasonlítani a boltban kapható készülékeket. A színes skála jelzi, hogy melyik energiahatékonysági osztályba tartozik az adott gép. A leghatékonyabb energiasztály jelenleg, 2017-ben az A+++ , tehát az a masina, amelyik ebbe az osztályba tartozik, kevesebb villamos energiát fogyaszt egy év alatt, mint az, amelyik csak az A++ vagy A+ osztályba tartozik.

– És az A+++ energiasztályt a sötétzöld csík jelzi! – tette hozzá Kati.

– Így van – helyeselt Forgó Morgó.

– Ez a „csap” jel pedig azt jelzi, hogy mennyi vizet használ fel egy év alatt a mosógép, ugye, Forgó Morgó? – kérdezte Kati.

– Bizony, pontosan így van. Hiszen a mosógép nemcsak villamos energiát, hanem vizet is

használ a működése során. Látjátok, milyen jól használható az energiacímke arra, hogy össze tudjuk hasonlítani a boltban kapható gépeket?

Forgó Morgó büszke volt Katira és Petire. – Nagyon ügyesek vagytok, gyerekek! – dicsérte meg őket. A mosógép energiacímkéjéről most már mindent tudtok. És azt is láttátok, hogy más készülékeken – például a hűtőkön – is található energiacímke. Ezeken is ugyanúgy láthatóak az energiaosztályok és a színes csíkok.

– Meggondoltam magam – szólalt meg Peti.

– Nem akarok xboxozni, inkább nézzük még meg ezeket a címkéket is.

Egy kicsit még sétálgattak és nézegették az energiacímkéket és a háztartási gépeket, aztán elindultak hazafelé.

– Most már tudjuk, hogy ha jól választjuk ki az otthoni készülékeket, akkor már ezzel is takarékoskodunk. De hogyan spórolhatnánk még, Forgó Morgó? – kérdezte Kati.

– Erről majd legközelebb beszélgetünk! – válaszolta Forgó Morgó.

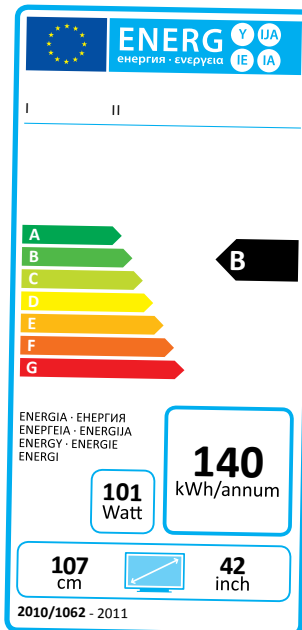
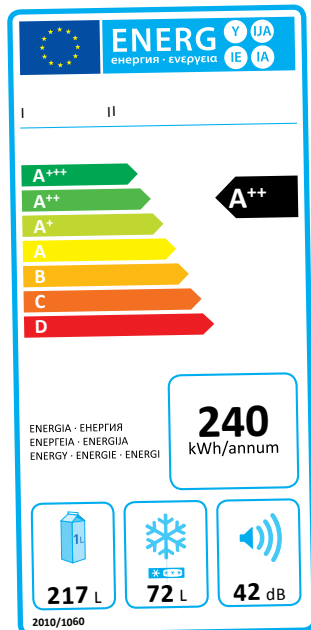

BESZÉLJÉTEK MEG EGYÜTT!

Ebből a meséből megismerhettétek az energiacímkét. Beszéljétek meg, hogyan segít az energiacímke abban, hogy hatékony, takarékos készüléket válasszunk! Az energiahatékonyságon túl milyen egyéb szempontokat kell még figyelembe vennünk, amikor elektromos berendezést vásárolunk?

FELADATOK – AKÁR ÖNÁLLÓAN, AKÁR KÖZÖSEN!

1. Kösd össze a háztartási gépet és a hozzá tartozó energiacímkét. Mondd el, hogyan jutottál megoldásra, mi alapján választottad ki az egyes készülékekhez tartozó energiacímkéket!

2.

Itt egy mosógép energiacímkéjét látod.
A segítségével töltsd ki helyesen a totót!

1. Az energiacímkén a legjobb energiahatékonytságot

1. az A+++ osztály jelöli
 2. az A osztály jelöli
 x. a D osztály jelöli

2. A leghatékonyabb energiaosztály színe

1. a piros
 2. a sárga
 x. a sötétzöld

3. A 189-es szám azt jelöli, hogy

1. ennyi évig fog üzemelni a készülék
 2. ennyi cm magas a készülék
 x. ennyi kWh (kilowattóra) energiát fogyaszt egy év alatt

4. A csap-jel azt jelöli, hogy a készülék ennyi vizet fogyaszt

1. 1 hónap alatt
 2. 1 év alatt
 x. 1 mosás alatt

5. A hangszóró-jel az energiacímkén arra utal, hogy:

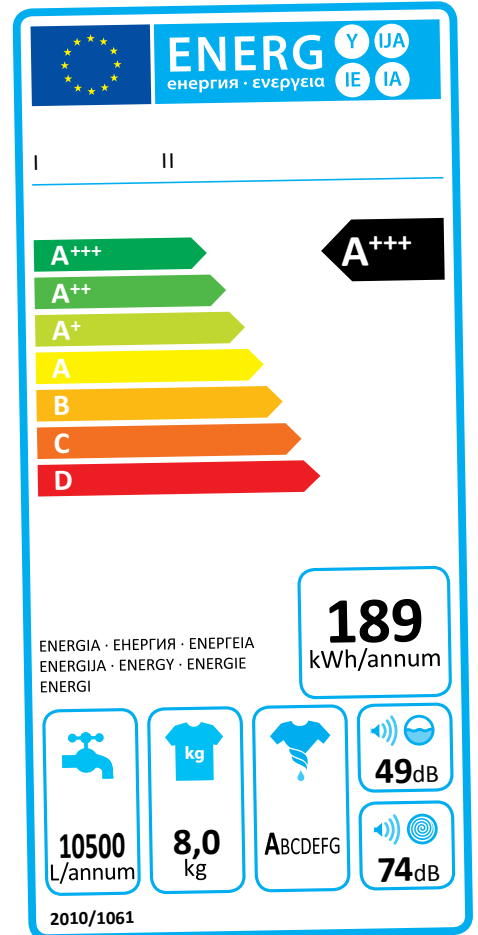
1. milyen zajos a gyár, ahol készült
 2. milyen hangos a készülék, ha felborul
 x. milyen hangos a készülék üzemelés közben

6. A mosógép energiacímkéjén azért van két hangszóró, mert

1. a felső a nappali, az alsó pedig az esti üzemelés hangnyomásszintjét jelöli
 2. a felső a mosás, az alsó a centrifuga hangnyomásszintjét jelöli
 x. a felső a színes ruhák mosásának, az alsó a fehér ruhák mosásának hangnyomásszintjét jelöli

7. Melyik állítás igaz?

1. a mosógép 8 kg
 2. a mosógépbe 8 kg ruhát lehet betenni egy mosás alkalmával
 x. a mosógépbe 8 kg ruhát lehet betenni egy hét alatt

3. Számold ki a www.forgomorgo.hu oldalon található hűtőgép kalkulátor segítségével, hogy mennyit fogyaszt egy 15 éves, alsó fagyasztóval ellátott, 180 cm magas hűtőgép! Írd ide, hogy mennyi az éves fogyasztása, mennyi az üzemeltetési költsége, és mennyi pénzt lehetne megtakarítani, ha új, energiatakarékos hűtőre cserélnénk ezt a gépet!

Éves fogyasztás: kWh Éves költség: Ft

Megtakarítási lehetőség: kWh és Ft

Ha van kedved, a kalkulátor segítségével megnézheted, hogy az otthoni hűtőtök mennyit fogyaszt!

4. Tervezz Te is egy energiacímkét a kedvenc elektromos készülékedre! (Ha van kedved, a rajzot egy külön lapon is elkészítheted és elküldheted nekünk a forgomorgo@forgomorgo.hu email címre, és mi megjelentetjük a www.forgomorgo.hu oldalon.)

JÓL JEGYEZD MEG!

Egyes elektromos készülékek (pl. hűtőgép, tévé, mosógép, mosogatógép) vásárlásakor segítségünkre van az energiacímke. Az energiacímkét a gyártók biztosítják a készülékhez, ők határozzák meg a címkén feltüntetésre kerülő információkat is (pl. hogy az adott gép mennyit fogyaszt, milyen energiaosztályba tartozik). Az energiacímke segítségével összehasonlíthatjuk a gépeket, és láthatjuk, hogy melyik fogyaszt kevesebb energiát. A leghatékonyabb energiaosztály jelenleg (2017-ben) az A+++ , sötétzöld színrel jelölt osztály. Egyéb hasznos információról is tájékoztat a címke, például hogy mennyi ruhát tehetünk a mosógépbe, mekkora a hűtőgép hűtőtere, vagy milyen hangos a készülék.

TUDDAD-E?

Tudtad-e, hogy mit jelent az ecodesign (ejtsd: ekodizájn)?

Azt jelenti, hogy a gyártóknak figyelmet kell fordítaniuk arra, hogy úgy tervezzék meg az elektronikai készülékeket, hogy azok a használatuk során minél takarékosabban üzemeljenek. Az energiacímkére vonatkozó követelmények mellett az ecodesign-szabályokat is kötelező betartaniuk a gyártóknak. Ilyen ecodesign-szabály például egy tévé esetében az, hogy ha 4 órán keresztül magára hagyjuk, akkor magától ki kell kapcsolnia.

3. Kötelező olvasmány!

Az egyik szerdai napon, amikor kicsöngettek az utolsó óráról, Kati gyorsan bepakolt az iskolatászkájába, és már indult volna haza. Az ajtóban toprogva várta Petit, aki még javában játszott a fiúkkal, és esze ágában sem volt hazamenni.

– Gyere már! – sürgette Kati. – Forgó Morgó vár minket. – húzta maga után duzzogó testvérét.

Majör Ranni

A két gyerek szótlanul bandukolt hazafelé. Otthon Forgó Morgó már várta őket.

– Mi volt az iskolában? – érdeklődött. – No persze azon túl, hogy semmi... – tette hozzá mosolyogva, már előre számítva Peti rövid válaszára.

– Petiéék kaptak új kötelező olvasmányt! – újságotlta Kati.

– Én nem szeretem a kötelező olvasmányokat... – duzzogott Peti. – Semmi kedvem olvasni. Inkább szeretném kipróbálni az új távirányítós autómat, amit a születésnapomra kaptam! Még nem is tudtam vele játszani a sok lecke miatt...

– Hát... Talán a kötelező olvasmány várhat! Gyere, nézzük meg azt az autót! – javasolta Petinek Forgó Morgó.

Peti arca felderült. Már szaladt is, és hozta az autót.

– Hogy kell beindítani? – torpant meg hirtelen elgondolkozva.

– Majd én segítek! – ajánlkozott Kati, aki – bár nem volt oda az autókért – nem akart kimaradni semmilyen közös programból. – Itt van ez a gomb, itt kell bekapcsolni... De miért nem indul? Rossz?

Forgó Morgó türelmesen várakozott, nézte, hogy próbálkoznak a gyerekek a játék beüzemelésével.

– Mit csináljunk, Forgó Morgó? Nem akar beindulni... – szomorodott el Peti.

Kövecz Agnes Gréta

Kollár Jázmin

– Nos, a segítség ott van a dobozában... Csak hát... hogy is mondjam..., szóval, az is egyfajta „kötelező olvasmány”.

– Micsoda??? – bámult rá csodálkozva mindkét gyerek.

No persze a kíváncsiság erősebb volt a tiltakozásnál. Peti kivette a dobozból a kis füzetet. Kinyitotta, és máris felesillant a szeme.

– Nézd, Kati! Először elemet kell beletenni az autóba. Azért nem indul, mert nincs energiája, nem tettünk bele elemet. Itt van leírva, hogy hogy kell kinyitni az elemtartó panelt, és hogy milyen elem kell bele.

– Mutasd csak! Máris hozom az elemeket, van a fiókomban több is – lelkesedett fel Kati is.

A gyerekek az utasításokat követve pillanatok alatt beletették az autóba az elemeket.

– Itt találjuk leírva az is, hogy melyik gomb mire való – folytatta a kis füzet tanulmányozását Kati.

Forgó Morgó megkérdezte:

– Nos, ez a kötelező olvasmány érdekes, ugye?

A gyerekek már vidáman szaladgáltak az autót kergetve.

– Igen, Forgó Morgó! Nézd, milyen szuperül megy az autó! – lelkesedett Peti.

– Forgó Morgó, ez a kötelező olvasmány a Használati útmutató? – kérdezte Kati.

– Úgy van! Ha helyesen szeretnénk beüzemelni és használni a készülékeket, akkor mindig a használati útmutató elolvasásával kell kezdenünk. A készülékünk – legyen az akár játék, akár háztartási gép – meghálálja a figyelmet! – mosolygott Forgó Morgó.

Hirtelen anya hangját hallották az ajtóból.

– Megjöttünk, gyerekek, apával hoztuk az új

mosógépet! Ma este már ezzel mossuk a koszos ruhákat!

– De előbb el kell olvasni a használati útmutatót! – kiabálta kórusban Kati és Peti.

Forgó Morgó nagyon büszke volt kis tanítványaira.

– Forgó Morgó, megígérjük, hogy mostantól mindig elolvassuk a használati útmutatót,

megnézzük benne, hogy hogyan kell üzembe helyezni, takarékosan használni és karbantartani a készülékeinket, játékainkat! De mit tehetünk még? – kérdezték a gyerekek.

– Erről majd legközelebb beszélgetünk! – válaszolta Forgó Morgó. – Most segítsünk anyáéknak üzembe helyezni az új mosógépet!

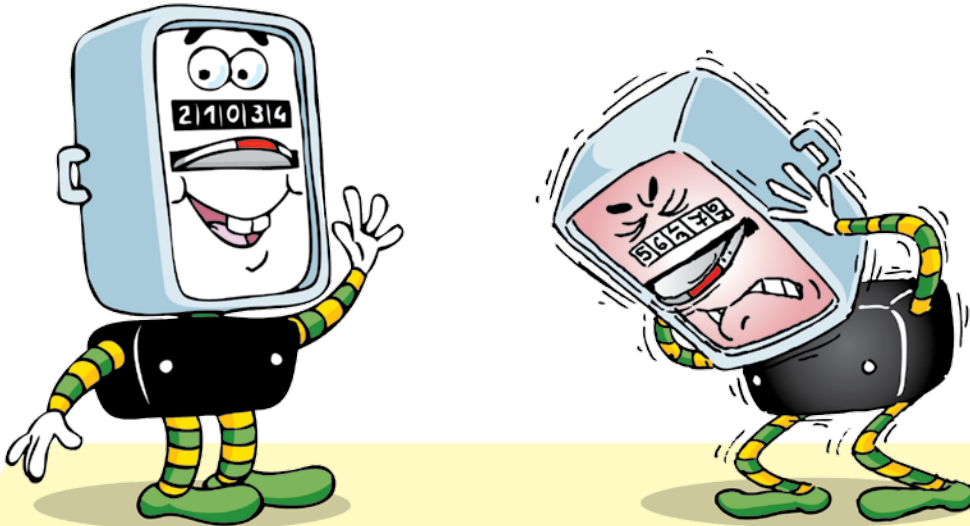

BESZÉLJÉTEK MEG EGYÜTT!

Ebben a mesében a használati útmutatóról olvashattatok. Beszéljétek meg, miért fontos a használati útmutatót elolvasni! Mi mindent tudhatunk meg elektromos eszköz használati útmutatójából? Mondjatok példákat rossz, energiapazarló szokásokra, és arra is, hogyan lehet otthon vagy az iskolában takarékoskodni! Nálatok otthon (az iskolában) vajon morogna vagy örülne Forgó Morgó?

FELADATOK – AKÁR ÖNÁLLÓAN, AKÁR KÖZÖSEN!

1. Az alábbiakban különböző otthoni szokásokat, gyakorlatokat találsz. Kösd össze őket a mérges és a boldog Forgó Morgóval annak megfelelően, hogy azok pazarló vagy takarékos szokások-e!

.....
 ● Megvárom, amíg kihűl a forró étel, csak utána teszem be a hűtőbe. ●

.....
 ● A hűtő ajtaját gyakran nyitogatom, sokáig nyitva tartom. ●

.....
 ● A mosogatógépet csak akkor indítom el, ha már tele van. ●

.....
 ● A mosógépben mindent a legmagasabb hőfokon (legmelegebb vízben) mosok, úgy biztosan tiszták lesznek a ruhák. ●

.....
 ● A használati útmutatót sosem olvasom el, mert úgyis tudom, hogyan kell használni a gépet. ●

.....
 ● A használati útmutatót mindig megnézem, hiszen abból megtudhatom, hogyan tudom a legtakarékosabban használni a készülékeimet. ●

2. Rajzolj egy-egy képet arról, hogy Forgó Morgó mikor morog, és mikor örül otthon (az iskolában). (Ha van kedved, a rajzot egy külön lapon is elkészítheted és elküldheted nekünk a forgomorgo@forgomorgo.hu email címre, és mi megjelentetjük a www.forgomorgo.hu oldalon.)

Forgó Morgó morog, mert:

Forgó Morgó örül, mert:

3. Az alábbi állítások közül melyik igaz és melyik hamis? A hamis állításokat javítsd ki, és írd a vonalra a helyes gyakorlatot.

Igaz/Hamis

A mosógép szűrőjét nem kell rendszeresen ellenőrizni és kitisztítani.

Igaz/Hamis

Ha kikapcsoltam a tévét, akkor már nem fogyaszt semmit, nem kell kihúzni a konnektorból akkor sem, ha elutazunk.

Igaz/Hamis

Minden hűtőt le kell időnként olvasztani, még az ún. „no-frost”, azaz a jegesedésmentes hűtőt is.

Igaz/Hamis

Egy öreg (15 éves) hűtő kb. kétszer annyi áramot fogyaszt, mint egy új, takarékos gép.

Igaz/Hamis

Ha a hűtőt a sütő közelébe, vagy olyan helyre tesszük, ahol nagyon süti a Nap, akkor több villamos energiát fog fogyasztani.

Igaz/Hamis

Ha fedő nélkül főzünk a fazékban, akkor sokkal több energiára van szükség, azaz több áramot fogyasztunk, mintha fedőt használnánk.

Igaz/Hamis

A rendszeres karbantartás a szerelő dolga, nem a mienk.

Igaz/Hamis

A használati útmutatót nem szükséges elolvasni, semmi fontos információ nincs benne.

4. Nézd meg egy elektronikai készülék (pl. egy mosógép, egy hűtő vagy egy porszívó) használati útmutatóját!

Írd ide, milyen készüléket választottál:

Írj ide 2-2-2 tanácsot belőle az alábbiak szerint:

A készülék beüzemelése során erre figyelj!

I.
.....

II.
.....

Használat közben erre figyelj!

I.
.....

II.
.....

Karbantartásként ezeket feltétlenül végezd el!

I.
.....

II.
.....

.....

JÓL JEGYEZD MEG!

Energiát takaríthatunk meg és jelentősen spórolhatunk is, ha odafigyelünk a gépeink helyes használatára. Fontos a rendszeres karbantartás is: ha hosszú élettartamú, szervizmentes készüléket szeretnénk, azért nekünk is tennünk kell.

A használati útmutatóban található javaslatokat, tanácsokat érdemes végigolvasni és megfogadni: ezekből megtudhatjuk, hogy üzemelhetjük be helyesen, hogyan használhatjuk takarékosan a gépeinket, valamint milyen karbantartási munkálatokat végezzünk el annak érdekében, hogy készülékeink hosszabb ideig és hatékonyan működjenek.

Ha megfogadjuk a használati útmutató tanácsait, gépeink meghálálják a gondoskodást!

TUDDAD-E?

Ha elmulasztjuk a használati útmutatóból megismerhető karbantartási feladatok elvégzését, és ezért a készülékünk meghibásodik, a javítás költségét a szerviz – részben vagy akár egészben is – ránk háríthatja, még a „garanciális” (helyesen: szavatossági) időszakban is. Nem hivatkozhatunk tehát arra, hogy a készülék még „garanciális”, és ezért a javítás költségét nem nekünk kell állni, ha a hiba létrejöttében a mi magatartásunk: a karbantartási feladatok elmulasztása is közrehatott.*

*„Ha a dolog meghibásodásában a jogosultat terhelő karbantartási kötelezettség elmulasztása is közrehatott, a szavatossági kötelezettség teljesítésével felmerült költségeket közrehatása arányában a jogosult köteles viselni, ha a dolog karbantartására vonatkozó ismeretekkel rendelkezett, vagy ha a kötelezett e tekintetben tájékoztatási kötelezettségének eleget tett.” (Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi C. törvény 6.166§ (2) bekezdése)

4. Riogató hulladékok?

Az egyik csütörtöki napon, amikor kicsöngettek az utolsó óráról, Kati gyorsan bepakolt az iskolatáskájába, és már indult volna haza. Az ajtóban toporogva várta Petit, aki még javában játszott a fiúkkal, és esze ágában sem volt hazamenni.

– Gyere már! – sürgette Kati. – Forgó Morgó vár minket. – húzta maga után duzzogó testvérét.

Otthon Forgó Morgó egy speciális kiállítással várta őket. Sok-sok régi, már nem használt, elromlott elektromos kütyüt pakolt ki az asztalra. Volt ott zsebrádió, ősrégi hajszárító, már rég nem működő mobiltelefonok, és még egy turmixgép is.

Peti kíváncsian nézegette a tárgyakat, majd megkérdezte:

– Miért tetted ide ki ezt a sok régi dolgot, Forgó Morgó? Egyáltalán honnan szedted őket?

– Délelőtt segítettem anyának a padláson takarítani, és ezeket mind ott találtuk – válaszolta Forgó Morgó. – Anya azt mondta, hogy ezeket már nem használjátok, a többségük már rég nem működik – tette hozzá.

– Hát akkor dobjuk ki őket! – fogta meg a rádiót Peti, és már indult is vele a kuka felé.

– No, csak ne olyan gyorsan, kisbarátom! – állta útját Forgó Morgó. – Hallottál már a szelektív hulladékgyűjtésről?

Kati, aki eddig csak csöndben figyelte a történeteket, most felbátorodva bekapcsolódott a beszélgetésbe:

– Persze, hogy hallottunk róla! Szelektíven kell gyűjteni a papírt, a műanyagot és a fémet, no meg az üveget. Azért, mert ezeket újra lehet

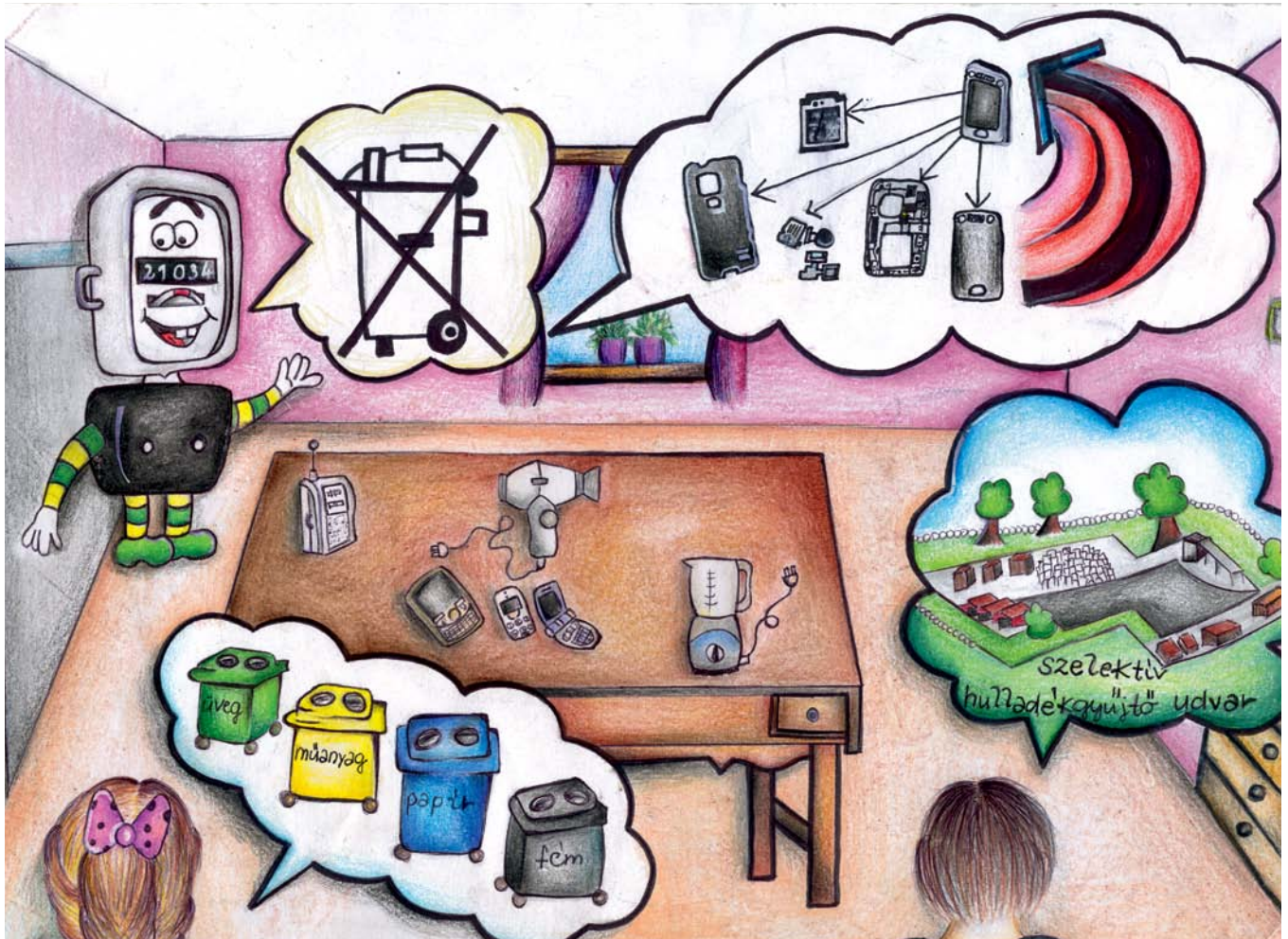

Ungvári János

hasznosítani! – lelkesedett.

– Igen, igen – dühösödött Peti. – No de ezek a gépek nem tartoznak ezekbe a csoportokba – mészázott.

– Az elektronikai hulladékot is szelektíven, azaz elkülönítetten kell gyűjteni, gyerekek! – kezdett bele a mesélésbe Forgó Morgó. – Ennek pedig két oka van: egyrészt az elektronikai hulladék veszélyes hulladék. Ez azt jelenti, hogy ha nem a megfelelő hulladéktárolóba, vagy – ne adj' Isten – az erdőszélre, ároksípartra kerülne a készülékek, akkor szennyezhetnék a környezetet. Ugyanis esővízzel, más hulladékokkal való érintkezés,

Cséhi Zsófia

keveredés esetén egyes alkotóelemeik bekerülhetnek a talajba, és szennyezhetik azt – magyarázta Forgó Morgó, majd így folytatta: – Ha speciális üzembe, elektronikaihulladék-feldolgozóba kerülnek, akkor ott először eltávolítják belőlük a veszélyes anyagokat tartalmazó részeket, például az elemeket, akkumulátorokat, majd szétszerelik, szétválogatják az egyes alkatrészeket anyaguk szerint. A fémet, a műanyagokat, a fát, a nemesfémet és a veszélyes anyagokat. Ami ezekből újrahasznosítható, például a fémek, nemesfémek, az visszakerül a gyártási folyamatokba. Tehát ez a másik ok, ami miatt szelektíven kell ezeket a hulladékokat is gyűjteni. Az anyagaik nagy része, újrahasznosítható.

Forgó Morgónak még valami eszébe jutott. Odafordult anyához és elkérte az új mosógép használati útmutatóját.

– Nézzétek csak, gyerekek! Ma már minden elektronikai termék használati útmutatójában szerepelnie kell ennek a jelnek:

Ez azt jelenti, hogy ezeket a termékeket nem szabad a hagyományos szemetesbe, azaz a kommunális gyűjtőbe dobni, azért, mert veszélyes hulladékok lehetnek, és azért sem, mert újrahasznosíthatók.

Kati elgondolkozva kérdezte:

– Forgó Morgó, ha ezekben a gépekben vannak veszélyes anyagok, akkor azok a használat során is veszélyesek lehetnek?

– Nem – nyugtatta meg Katit Forgó Morgó. – Ha rendeltetésüknek megfelelően, vagyis a használati útmutató szerint használjuk ezeket a gépeket, akkor ezek az anyagok nem jelentenek veszélyt ránk nézve. A gyártók csak biztonságos készülékeket gyárthatnak. Ha az ellenőrző hatóságok olyan készüléket találnak a boltokban, amely bármilyen szempontból veszélyesnek bizonyul, megtiltják az eladását.

– Akkor mit lehet tenni ezekkel a régi gépekkel? – tette fel a kérdést Peti a „kiállítást” nézegetve.

– Ezeket a kisebb gépeket, no és persze az elhasznált fénycsőveket, izzólámpákat, kompakt izzókat, valamint az elemeket, akkumulátorokat is, el lehet vinni egy műszaki áruházba, barkácsáruházba, ahol vannak gyűjtőedények, és azokba bele lehet dobni őket. Az elszállításukat követően szakemberek végzik a szétszerelésüket, újrahasznosításukat.

De a legtöbb hulladékudvarban is átveszik az elektronikai hulladékot, no persze nem árt azért telefonon először ezt megérdeklődni.

– És mi a helyzet a nagyobb gépekkel, mint

például a mosógép vagy a hűtő? – érdeklődött Kati.

– Ezeket is a hulladékudvarokba kell elvinni, vagy ha új gépet vásárolunk, akkor az eladó üzlet visszaveszi tőlünk ingyenesen a régi gépet. Amikor házhoz szállítják az újat, kérhetjük, hogy a régit vigyék el.

– Vagy kitesszük a lomtalanításnál az utcára – javasolta Peti.

– Sajnos sokan így tesznek, de ez nem jó megoldás – válaszolta Forgó Morgó. – A lomtalanításnál a veszélyes anyagokat is tartalmazható hulladékot nem szabad az utcára tenni. Erre rendszerint megadnak egy külön napot és helyet, amikor és ahová ezeket a veszélyes hulladékokat, így az elektronikai hulladékokat is, a lomtalanítás során el lehet vinni.

– Hát jó, akkor vigyük őket el egy hulladékudvarba! – kezdte bepakolni a régi gépeket Peti egy táskába.

– Hohó! Előbb a leckeírás! – nevette el magát Forgó Morgó. – De utána megnézhetünk egy közeli hulladékudvart, ha marad még rá időtette hozzá mosolyogva.

BESZÉLJÉTEK MEG EGYÜTT!

Ebből a meséből megtudhattátok, miért különleges hulladékok az elektronikai berendezések hulladékai. Mit jelent a szelektív hulladékgyűjtés és miért fontos? Miért veszélyes hulladékok az elektronikai hulladékok? Ti mit szoktatok csinálni otthon, ha már nem kell egy elektronikai eszköz? Ez jó megoldás?

FELADATOK – AKÁR ÖNÁLLÓAN, AKÁR KÖZÖSEN!

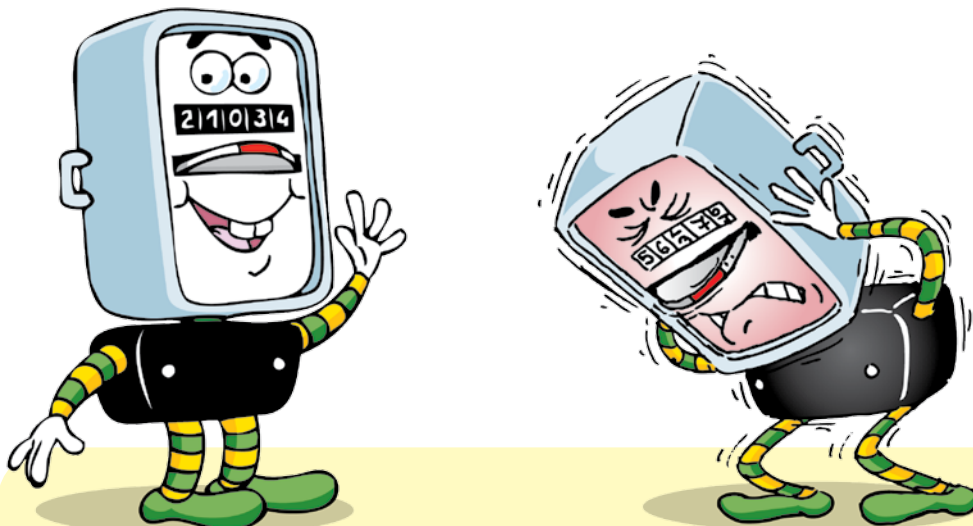
1. Az alábbi tárgyak közül jelöld azokat, amelyek hulladékká válásukkor veszélyes hulladéknak minősülnek!

2. Kösd össze az alábbi hulladékokat azzal a gyűjtővel, ahova be kell dobni őket!

3. Mit teszel az elektromos készülékekkel, ha már nincs rájuk szükség? Az alábbiakban különböző megoldásokat találsz. Kösd össze őket a mérges és a boldog Forgó Morgóval annak megfelelően, hogy azok helytelen vagy helyes megoldások-e!

- ha még működik, elajándékozom valakinek
- kidobom a kukába a többi szemét közé
- elviszem a legközelebbi hulladékudvarba
- kiteszem az utcára lomtalanításkor
- lomtalanításkor elviszem a veszélyes hulladékok leadására kijelölt helyre a megjelölt időpontban
- kirakom az erdőben vagy az árokparton
- ha új készüléket veszek, annak házhozszállítása esetén kérem, hogy vigyék el a régit

4. Nézd meg az interneten, hogy hol van a lakóhelyedhez legközelebb eső hulladékudvar és írd ide a pontos címét!
-

JÓL JEGYEZD MEG!

Az elektronikai berendezéseink számos anyagot (pl. műanyagot, fémeket) tartalmaznak. Ezek közül az anyagok közül néhány veszélyes lehet a környezetre, ha bekerül a talajba, a talajvízbe. A készülékek használata során ezek a veszélyes anyagok persze nem okozhatnak gondot, ha jó minőségű, az előírásoknak megfelelően gyártott készülékről van szó, nem kell tehát félnünk tőlük. Fontos viszont, hogy gépeink „életük” végén, ha már hulladékká válnak, szakszerűen kerüljenek szétbontásra, feldolgozásra, mert így elkerülhető a környezetszennyezés. Mivel a berendezések nagy részükben újrahasznosítható anyagokat tartalmaznak, ezeket az újabb gyártási folyamatok során ismét fel lehet használni, így az alapanyagokkal is lehet takarékoskodni.

Semmiképpen ne tegyük az elektromos készüléket, elemet, akkumulátort és izzókat a kommunális hulladékgyűjtőbe! Ha már nincs szükségünk rájuk, vigyük el őket a legközelebbi hulladékudvarba. Ha új gépet vásárolunk, az üzlet is köteles átvenni tőlünk a régi készüléket ingyenesen. Kis méretű készülékeket – pl. hajszárítót –, valamint az elemeket, izzókat akkor is leadhatjuk a nagyobb, elektronikai készülékeket árusító üzletekben, ha nem vásárolunk újat helyettük. Lomtalanításkor nem szabad az utcára kitenni a veszélyes hulladékokat, hanem az erre megjelölt helyen és időben lehet őket leadni.

TUDDAD-E?

Magyarországon kb. 120 000 tonna elektronikai hulladék keletkezik évente. Ez nagyjából annyi, mint 120 000 db személygépkocsi tömege együtt. Az Európai Unióban évente közel 10 millió tonna, a világon közel 50 millió tonna tonna e-hulladék képződik évente. Az e-hulladék a leggyorsabban növekvő hulladékfajta a világon!

FORGÓ MORGÓ TUDÁSPRÓBÁJA!

Most tesztelheted a tudásodat, mi mindenre emlékszel Forgó Morgó tanításaiból!

Fejtsd meg az alábbi két keresztrejtvényt (az árnyékolt mezőkbe írd!)

1.

Ha ezt megteszed, biztos örül Forgó Morgó!

1. Ilyen az A+++ energiaosztályú hűtő
2. Ruhasimító készülék
3. Víz..... – konyhai kisgép
4. A C-vitamin felfedezőjének keresztnéve (magyar Nobel-díjas tudós)
5. Pocsékolás más szóval
6. Ezt jelzi a hangszóró az energiacímkén
7. Használati – egyfajta kötelező olvasmány
8. Elektromos háztartási gép, mely még a hűtőnél is hidegebb
9. Változtató képesség
10. Vizet is használó háztartási gép
11. Ebben a hónapban van az Energiahatékonysági Világnap
12. Ez a készülék már nem „buta”!

1.														
2.														
3.														
4.														
5.														
6.														
7.														
8.														
9.														
10.														
11.														
12.														

Megfejtés:

2.

Ha ilyen vagy a környezetteddel, biztos örül Forgó Morgó!

1. Elektromos háztartási kisgép, melyet a hosszú hajúak hosszabb ideig használnak.
2. Forgó Morgó barátja (ő is egyfajta mérőműszer).
3. Ilyen színű az energiacímkén a legjobb (leghatékonyabb) energiaosztály.
4. Egyes hulladékok gyűjtési módja.
5. Takarító elektromos háztartási eszköz.
6. A legtöbbet fogyasztó háztartási elektromos készülék.

1.														
2.														
3.														
4.														
5.														
6.														

Megfejtés:

KEDVES KIS BARÁTOM!

Remélem, hogy tetszettek a meséim és a feladatok. Ha mindent elolvastál és ügyesen megoldottál, akkor Te már biztosan nem fogod pazarolni az energiát, és figyelni fogsz a környezetedre.

Emlékeztetőül íme Forgó Morgó 4V-szabálya! Ha ezt a rövid versikét megjegyzed, akkor biztosan semmit sem fogsz elfelejteni a tanultakból.

- Válassz tudatosan!
- Vezérelj okosan!
- Viseld gondját!
- Vidd vissza!

Azaz:

- Válaszd ki tudatosan azt a készüléket, amelyre szükséged van!
- Vezérelj okosan, használd takarékosan a gépeidet!
- Viseld gondját, rendszeresen tartsd karban a masinákat!
- Ha már nem kell, vidd vissza a boltba, vagy vidd el egy hulladékudvarba a készüléket!

Van kedved?

Ha van kedved, írd meg Forgó Morgó 4V-szabályát egy részletesebb, hosszabb versben, a fenti négy sort is felhasználva (pl. írhatod mind a négy üzenetre egy-egy külön versszakot, és a már kész négy rövid sort refrénként használhatod!) Ha van kedved, a verset egy külön lapra is leírhatod, és elküldheted nekünk a forgomorgo@forgomorgo.hu email címre, és mi megjelentetjük a www.forgomorgo.hu oldalon.

Most már arra is megkérhetlek, hogy szeretettel segítsd és tanítsd azokat a társaidat, akik még kevesebbet tudnak nálad. Sőt! Akár azt is tapasztalhatod majd, hogy a felnőttek sem ismernek mindent Forgó Morgó 4V-szabályából. Így akár lehet, hogy – ha elfogadják –, nekik is adhatsz tanácsot (persze udvariasan), hogy környezettudatosabbá válhassanak.

És még egy fontos dolog! Azt szokták mondani, hogy a jó pap is holtig tanul. Mindig lehet többet és többet tudni, így olvass és kutass a jövőben is arról, hogy válhatsz még inkább „környezet-baráttá”, még inkább JÓTEVŐVÉ!

Köszönettel és üdvözlettel:

Forgó Morgó

Ráadásnak íme egy játékos teszt, amellyel lemérheted, hol tartanak a felnőttek! A helyes megoldásokat Te már biztosan tudni fogod!

- 1. Figyeli Ön az energiacímkét, amikor háztartási nagygépet (pl. hűtőgépet, mosógépet) vásárol?**
 - 1. Mi az az energiacímke?
 - 2. Nekem az a lényeg, hogy a hűtő színe jól passzoljon a konyhabútorhoz.
 - x. Igen, ennek segítségével össze tudom hasonlítani a boltban a kínálatot és ki tudom választani a hatékony és takarékos készüléket.
- 2. El szokta Ön olvasni a használati útmutatót?**
 - 1. Igen, amikor veszek egy új készüléket, mindig az az első, hogy alaposan tanulmányozom a használati útmutatót.
 - 2. Csak akkor olvasok bele, ha egy konkrét problémára keresek megoldást (pl. a beüzemelés során, vagy ha a készülék meghibásodik).
 - x. Nem, soha nem olvasom el, ha valami baj van, majd szólok a Pistának, ő mindent meg tud javítani.
- 3. Szokta Ön vízköteleníteni a mosógépet?**
 - 1. Miért, kellene?
 - 2. Mi az a vízkő?
 - x. Igen, rendszeresen vízkötelenítem a mosógépet a használati útmutató által javasolt módon.
- 4. Mikor szedte ki utoljára a mosógépben összegyűlt szöszöket és apró tárgyakat (pl. gombokat) a mosógépe szűrőjéből?**
 - 1. Nem szoktam kiszedni, nem vagyok én szerelő!
 - 2. Legutóbb a szerelő szedte ki.
 - x. Rendszeresen ellenőrzöm a szűrőt, és kitisztítom, ha szükséges.
- 5. Önnél is előbb-utóbb megjelenik a feketepenész a mosógép mosószertartályában?**
 - 1. Igen, nem is értem, hogy miért nem tudnak a XXI. században megfelelően működő mosógépeket gyártani.
 - 2. Előfordul, de ilyenkor mindig leszedem a tartályt és alaposan kitisztítom a réseket is.
 - x. Ez normális jelenség, mindenkinél így történik, nem foglalkozom vele.
- 6. Hogyan állítja Ön be a megfelelő mosási hőmérsékletet?**
 - 1. Mindent a legmagasabb hőmérsékleten mosok, akkor biztosan tiszta lesz a ruha.
 - 2. Mindent a legalacsonyabb hőmérsékleten mosok, mert akkor kevesebb energiát használ a készülék, és én nagyon figyelek az energiahatékonyságra.
 - x. A használati útmutató szerint állítom be a megfelelő hőmérsékletet, a ruhák típusát és a szennyezettségi fokát is figyelembe véve.
- 7. Ügyelt Ön arra a hűtőgép elhelyezésekor, hogy ne olyan helyre kerüljön, ahol túl meleg a környezete (pl. ahol sokat süti a Nap, vagy tűzhely van mellette)?**
 - 1. Adott volt a helye, máshova nem lehetett helyezni, ezért nem is foglalkoztam ezzel a kérdéssel.
 - 2. Igen, úgy terveztem meg a helyét, hogy ezekre a szempontokra figyeltem.
 - x. Nem foglalkozom ilyen műszaki kérdésekkel, ez nem az én dolgom.

- 8. Mikor törölte le utoljára a hűtő hátán levő fekete rácsról a port?**
- 1. Nem szoktam letörölni. Úgysem látszik.
 - 2. Évente egyszer-kétszer, ha nagytakarítás van otthon, a hűtőt is kihúzzuk és letöröljük róla a port.
 - x. Rendszeresen figyelek rá, hogy a ráakódott por le legyen törölve, hiszen ha poros, romlik a hűtő hatékonysága.
- 9. Mikor engedte le utoljára a hűtőt?**
- 1. Az enyém No frost-os (jegesedés-mentes) hűtő, tehát nem kell leengedni.
 - 2. Amikor már nagyon befagyott és az ajtót sem tudom becsukni a jégtől, akkor leengedem.
 - x. Rendszeresen leengedem, ügyelek arra, hogy ne jegesedjen.
- 10. Ön szerint fontos a háztartási gépek rendszeres karbantartása?**
- 1. Igen, amit tudok, én magam is megcsinálok otthon, hiszen a használati útmutató jó segítséget nyújt ehhez.
 - 2. Igen, de ehhez inkább szerelőt hívok.
 - x. Szerintem ma már elvárható egy géptől, hogy ne kelljen vele foglalkozni.
- 11. Ön szerint hosszabb lesz az élettartama egy háztartási gépnek (pl. egy mosógépnek), ha rendszeresen karbantartja (vízköteleníti, kitisztítja a tartályt, a szűrőt)?**
- 1. Én ebben nem hiszek.
 - 2. Nem feltétlenül, de talán ritkábban romlik el és nem kell annyit fizetni a szerelőnek.
 - x. Igen, ez egyértelműen így van.
- 12. Fontos Önnek, hogy figyeljen a háztartási gépek energiatakarékos üzemeltetésére (pl. hogy a mosó-és mosogatógépet csak akkor indítsa el, ha tele van, ne tegyen forró levest a hűtőbe, stb.)?**
- 1. Nem szoktam ezekre figyelni.
 - 2. Eddig nem figyeltem rá, de lehet, hogy érdemes lenne utánanéznem, mert már sokat hallottam arról, hogy így pénzt lehetne megtakarítani.
 - x. Igen, mert egyrészt ezáltal pénzt takaríthatok meg, másrészt a környezetet is óvom, ami szintén nagyon fontos számomra.
- 13. Mit csinál Ön az elektromos készülékével, ha már nincs rá szüksége?**
- 1. Van egy legalább 20 éves hűtőnk, ami még mindig működik, jó lesz ez a nagyinak még!
 - 2. Elviszem egy hulladékudvarba, hiszen az e-hulladékok veszélyes hulladékok, vagy ha épp újat vásárolok, visszaadom a boltnak (ők a régi gépet kötelesek tőlem ingyenesen átvenni)
 - x. Lomtalanításkor kiteszem az utcára
- 13+1. Ön szerint mikor mérges Forgó Morgó?**
- 1. Ha nem öntözzük meg a virágokat.
 - 2. Ha áthajtunk a sárga jelzésen az autóval.
 - x. Ha nem takarékoskodunk az energiával és nem óvjuk a környezetünket.
 - x+1 Ha nem töltöttük ki helyesen ezt a tesztet! 😊
-

Értékelés:**13 vagy több jó válasz:**

Gratulálok! Egy igazi Forgó Morgó tudóssal állunk szemben!

10–12 jó válasz:

Nem rossz, nem rossz, de azért van még mit tanulni! Javaslom, iratkozz fel a Forgó Morgó hírlevélre www.cecedhu.hu/hirlevel, vagy lájkold Forgó Morgót a facebookon, hogy környezettudatosabbá válhass!

7–9 jó válasz:

Hááát... Bóven van még min javítani! Erősen javaslom, iratkozz fel a Forgó Morgó hírlevélre www.cecedhu.hu/hirlevel, vagy lájkold Forgó Morgót a facebookon, hogy környezettudatosabbá válhass!

6 vagy kevesebb jó válasz!

Ez elég gáz!!! Azonnal iratkozz be egy Forgó Morgó tanfolyamra, iratkozz fel a Forgó Morgó hírlevélre www.cecedhu.hu/hirlevel, vagy lájkold Forgó Morgót a facebookon, hogy környezettudatosabbá válhass!

Melléklet az 1. meséhez**A LAKÁS (AZ ISKOLA) VILLAMOSENERGIA-FOGYASZTÁSA**

	Hónap, nap megjelölése	Fogyasztás (kWh)
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		
11.		
12.		
Összesen:		

Megoldások

2. fejezet, 1. feladat

(13. oldal)

1. energiacímke: mosógép
2. energiacímke: hűtő
3. energiacímke: tévé
4. energiacímke: mosogatógép

2. fejezet, 2. feladat

(14. oldal)

1. 1
2. x
3. x
4. 2
5. x
6. 2
7. 2

3. fejezet, 1. feladat

(20. oldal)

1. boldog
2. mérges
3. boldog
4. mérges
5. mérges
6. boldog

3. fejezet, 3. feladat

(22. oldal)

1. hamis
2. hamis
3. igaz
4. igaz
5. igaz
6. igaz
7. hamis
8. hamis

4. fejezet, 1. feladat

(28. oldal)

Veszélyes hulladékok:
számítógép, fényforrások,
elemek

4. fejezet, 2. feladat

(28. oldal)

1. gyűjtő: hajszárító
2. gyűjtő: fényforrások
3. gyűjtő: elemek
4. gyűjtő: újságpapír
5. gyűjtő: műanyag flakon

4. fejezet, 3. feladat

(29. oldal)

1. boldog (de lehet mérges is, ha pl. egy nagyon öreg hűtőről van szó, ami már nagyon sokat fogyaszt, és így nem környezetbarát)
2. mérges
3. boldog
4. mérges
5. boldog
6. mérges
7. boldog

Ráadás

(33-34. oldal)

1. x
2. 1
3. x
4. x
5. 2
6. x
7. 2
8. x
9. x
10. 1
11. x
12. x
13. 2
- 13+1. x (és x+1☺)

Tudáspróba, 1. feladat

(31. oldal)

1.					T	A	K	A	R	É	K	O	S	
2.				V	A	S	A	L	Ó					
3.				F	O	R	R	A	L	Ó				
4.				A	L	B	E	R	T					
5.				P	A	Z	A	R	L	Á	S			
6.				H	A	N	G	N	Y	O	M	Á	S	
7.			Ú	T	M	U	T	A	T	Ó				
8.			F	A	G	Y	A	S	Z	T	Ó			
9.			E	N	E	R	G	I	A					
10.	M	O	S	O	G	A	T	Ó	G	É	P			
11.						M	Á	R	C	I	U	S		
12.				O	K	O	S	T	E	L	E	F	O	N

Tudáspróba, 2. feladat

(31. oldal)

1.					H	A	J	S	Z	Á	R	Í	T	Ó
2.				V	Í	Z	Ó	R	A					
3.			S	Ö	T	É	T	Z	Ö	L	D			
4.					S	Z	E	L	E	K	T	Í	V	
5.	P	O	R	S	Z	Í	V	Ó						
6.				H	Ú	T	Ó	G	É	P				

ceced

Magyarország
Egyesülés

CECED Magyarország Egyesülés

1132 Budapest, Váci út 12. 1. em. 1.

www.cecedhu.hu | www.forgomorgo.hu

<http://www.facebook.com/forgomorgo>